

מוגנות של ילדים ובני נוער עם מוגבלות המשתתפים בתוכנית 360° – התוכנית הלאומית לילדים ולבני נוער בסיכון

רותם נגר אידלמן
ליטל ברלב

עריכת לשון: סיגל אשכנזי
עיצוב גרפי: אפרת ספיקר

עורכת ראשית: רויטל אביב מתוק

המחקר הוזמן על ידי 360° – התוכנית הלאומית לילדים ונוער בסיכון,
משרד החינוך ומשרד הרווחה והביטחון החברתי ומומן בסיועם.

הצעה לציטוט (APA):
נגר אידלמן, ר', וברלב, ל'. (2026). מוגנות של ילדים ובני נוער עם מוגבלות המשתתפים
בתוכנית 360° – התוכנית הלאומית לילדים ולבני נוער בסיכון. מכון מאירס-ג'וינט-
ברוקדייל. דמ-085-26.

מכון מאירס ג'וינט ברוקדייל

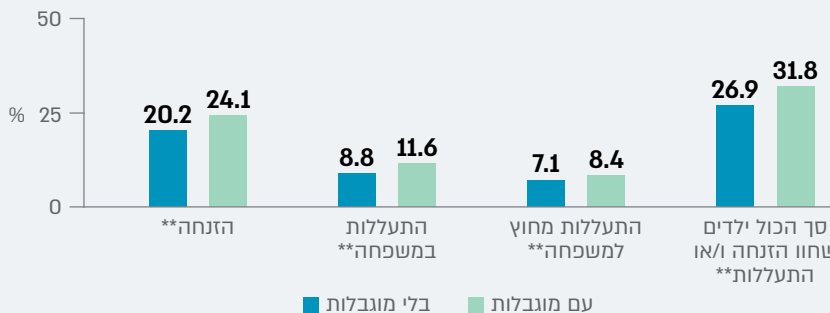
ת"ד 3886 ירושלים 9103702

טלפון: 02-6557400

brook@jdc.org | brookdale.jdc.org.il

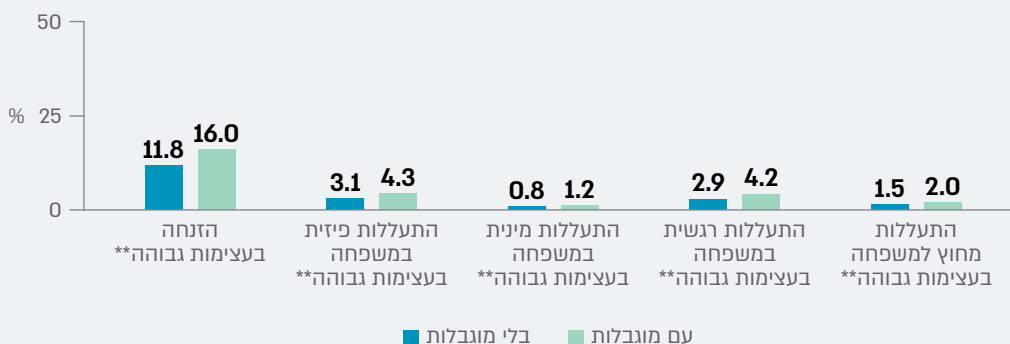
ילדים עם מוגבלות נמצאים בסיכון גבוה יותר להזנחה ולהתעללות, אולם בישראל חסר מידע עדכני על היקף התופעה ועל גורמיה. מחקר זה בחן את הסיכון להזנחה ולהתעללות בקרב ילדים עם מוגבלות ואת המאפיינים המגבירים אותו, כדי לספק בסיס ידע לשיפור מדיניות ושירותים. המחקר התבסס על נתוני תוכנית 360° – התוכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון, ונכללו בו 111,216 ילדים ובני נוער שהשתתפו בתוכנית בתקופה שבין ספטמבר 2022 לדצמבר 2023, מהם 16,802 ילדים עם מוגבלות.

ילדים עם מוגבלות חוו יותר הזנחה והתעללות מילדים בלי מוגבלות (באחוזים)

$p < .01$ **

ילדים עם מוגבלות חוו הזנחה והתעללות בעצימות גבוהה יותר מילדים בלי מוגבלות (באחוזים)

$p < .01$ **

המוגבלות כשהיא לעצמה אינה משתנה מסביר מרכזי בהבדלים בין הקבוצות בסיכון להזנחה ולהתעללות, אלא היא משתנה מעצים של גורמי סיכון אחרים. כלומר, הסיבה שילדים עם

מוגבלות חשופים יותר להתעללות והזנחה אינה המוגבלות עצמה אלא מאפייני הרקע של ילדים אלו, משפחתם וסביבתם:

מאפיינים המגבירים את הסיכון להזנחה והתעללות בעצימות גבוהה

● ● מאפייני פרט ומשפחה:

עלייה בגיל הילד, הורים לא נשואים, הורים עם מוגבלות, מצוקה כלכלית

● ● מיומנויות אישיות תלויות משפחה וסביבה:

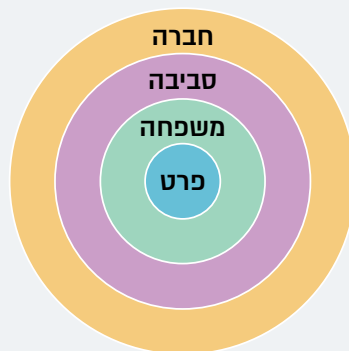
קושי לזהות מצבי סיכון בקרב כלל הילדים, קושי להתמודד במצבים מורכבים בקרב כלל הילדים וקושי לפנות לעזרה בקרב ילדים עם מוגבלות

● ● מאפייני סביבה וקהילה:

מאפייני הרשות המקומית, פריפריאליות ומעמד חברתי-כלכלי נמצאו קשורים לסיכון לפגיעה, בייחוד בקרב ילדים עם מוגבלות

● כל אלו תלויים בחברה, לדוגמה הקניית מיומנויות

תלויה בתפיסות תרבותיות, בנורמות ובציפיות ובנגישות למענים ולתמיכות

המלצות

1 לפתח ולהטמיע מנגנוני איתור, הערכה והתערבות לפי **גישה רב-ממדית**, המתייחסת למכלול גורמי הסיכון והחוסן **2** **להטמיע ידע** על דפוסי הפגיעה בילדים עם מוגבלות בתהליכי האיתור והטיפול, ולספק לאנשי המקצוע **כלים פרקטיים** לאבחון, לדיווח ולטיפול

3 **להתאים שירותים קיימים ולפתח שירותים חדשים** המותאמים לצרכים הייחודיים של ילדים עם מוגבלות, ובכלל זה התאמות פיזיות והתאמות של תוכן המענה

4 **להרחיב את התמיכה במשפחות**, ובייחוד במשפחות המתמודדות עם מצוקה כלכלית, הורות יחידנית או מוגבלות של אחד ההורים **5** לפתח ולהרחיב **שירותים ותוכניות בקהילה** המחזקים את התמיכה במשפחות ומקדמים סביבה מגינה לילדים עם מוגבלות

6 להמשיך באיסוף נתונים על ילדים עם מוגבלות כדי לשפר את היכולת לזהות מגמות סיכון ולפתח מענים מבוססי נתונים **7** להמשיך לחזק את **שיתוף הפעולה בין משרדי הממשלה** כדי לפתח מענים אינטגרטיביים המשלבים שירותי חינוך, בריאות ורווחה